3.1 Coberta vegetal en vinya

Les tècniques de maneig del sòl en vinya han de tenir per objectiu mantenir les plantes adventícies per sota un **llindar acceptable**, impedir l'erosió del sòl, **mantenir la** fertilitat a nivells òptims, protegir la quantitat i qualitat de les reserves d'aigua i facilitar les operacions de conreu.

El **treball mecànic del sòl** (conreu tradicional) i el **desherbatge químic** (tècnica de no-conreu) són les solucions més habituals pel control de les males herbes en vinya; cal considerar, però, altres alternatives, al menys en la interfilera, com el manteniment d'una **coberta vegetal**.

Tractament del sòl amb desherbatge químic.

El **sistema de coberta vegetal** és la tècnica de conreu que més respecte les condicions del medi perquè:

- Disminueix el risc de processos erosius hidràulics i eòlics.
- Millora la **fertilitat i l'estructura** del sòl.
- Augmenta la **infiltració de la pluja** i disminueix l'escorrentia superficial.
- Permet l'**entrada en camp de maquinària** després de pluges.

Coberta vegetal en tota la superfície de la parcel·la de flora espontània.

- Eleva el contingut de **màteria orgànica** en superfície.
- En certs casos, pot millorar la **qualitat del raïm i del most** obtingut,
- Contribueix a controlar el **vigor i el rendiment** excessius de les vinyes en terres molt fèrtils.
- La humitat i les restes vegetals aturen l'**escalfament del sòl**.
- Augmenta la **presència d'espècies** vegetals i animals.
- En **presència de lleguminoses**, s'incrementa el nitrogen del sòl, podent-se utilitzar igualment la coberta vegetal com **adob en verd**.
- Ajuda a la millora de l'**estat sanitari** de la vinya.
- Té **repercussions paisatgístiques** positives, augmentant el cromatisme de l'espai vitícola i perceptives, associant-se habitualment aquesta tècnica a una **viticultura de qualitat** i més respectuosa amb el medi.

Tractament del sòl amb coberta vegetal entre fileres alternada amb el llaurat del sòl.

Mantenir tota la parcel·la amb coberta vegetal pot resultar poc viable i sovint es realitza un **control d'herbes en les fileres de vinya** amb sistemes de conreu mecànics com la sega, l' encoixinament o l'aplicació de productes químics.

En les situacions on la competència pels nutrients i/o per l'aigua és molt elevada –especialment en els períodes de sequera- o en les que el seu manteniment dificulti les tasques de mecanització, la **coberta vegetal pot ser temporal o limitada en l'espai**, reduint-se l'amplada de la banda herbrada o reduint-se les interfileres herbrades (una filera cada dues o cada quatre).

S'optarà per la **superfície i durada de la coberta herbàcia** en funció del vigor que es pretengui obtenir, de les disponibilitats de nutrients o aigua i del tipus de vi que es desitgi produir.

Caldrà, com a mínim, garantir el manteniment de la coberta vegetal del sòl durant el **període tardor-hivern**, podent deixar sense cobertura vegetal la parcel.la durant la **primavera i l'estiu**.

S'entén per **conreu tradicional** el sistema consistent a remoure mecànicament la capa més superficial del sòl, arrencant les herbes i trencant la capil·laritat des de les capes profundes vers la superfície.

S'entén pel manteniment de la **coberta vegetal** el sistema de maneig que consisteix en sembrar o deixar desenvolupar-se de manera permanent o temporal, sobre la totalitat o d'una part de la superfície, una coberta herbrada.

Implantació d'una coberta vegetal

- La vegetació de la coberta pot ser **natural o sembrada**.
- Abans de sembrar, és convenient realitzar una **preparació superficial del sòl** per obtenir un llit de sembra d'uns 3-5 cm.
- S'utilitzarà maquinària de **sembra directa** (preparació i sembra en una sola passada) o una **sembradora combinada** amb un corró després de la preparació del sòl.
- La millor època per la implantació de la coberta vegetal és a la tardor, el més aviat possible després de la verema.
- Caldrà adaptar la **dosi de sembra** en funció de les espècies o de la qualitat de la llavor.
- L'opció sobre l'**espècie a introduir** s'ha de fer prioritàriament en funció el grau de competència amb la vinya desitjada i acceptable en la parcel·la.
- És preferible sembrar una **barreja de ray-grass** (30-40%) combinada amb altres lleguminoses que una gramínia pura.
- De manera general, l'**establiment de la coberta vegetal** no s'ha de realitzar abans del 4rt o 5è any d'implantació de la vinya

Control de males herbes amb treball mecànic del sòl en tota la parcel·la.

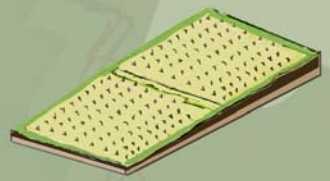
ESPÈCIES UTILITZABLES EN COBERTES VEGETALS				
Nom popular	***Nom científic***	**Implantació**	**Creixement**	**Competència**
Ray-grass anglès	*Lolium perenne.L*	Molt fàcil	Perenne	De mitjana a forta
Festuca	*Festuca arundinacea*	Fàcil	Perenne	Forta
Festuca vermella	*Festucca rubrada*	Mitjana	Perenne	De feble a mitjana
Trèbol blanc	*Trifolium repens L*	Mitjana	Perenne	Mitjana
Pelosa	*Poa anua*	Molt difícil	Perenne	De mitjana a forta
Ordi	*Hordeum vulgare*	Fàcil	Perenne	De mitjana a forta
Civada	*Avena sativa*	Fàcil	Perenne	Mitjana

Manteniment d'una coberta vegetal

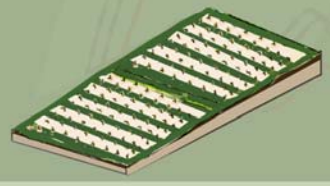
- El manteniment de la l'herba entre fileres es fa mitjançant **segadora o picadora**.
- És important realitzar segues més freqüents **els primers anys** per assegurar una bona cobertura posterior.
- En els indrets sensibles a les gelades de primavera, caldrà realitzar **una sega després del desborronament** i abans de les gelades tardanes, o fins i tot no utilitzar aquest mètode.
- En cas de necessitat de **fertilització,** durant la presència de l'herba en les parcel·les, caldrà realitzar-la en les fileres de vinya, perquè sigui eficaç pel conreu i no per la coberta vegetal.
- S'ha de preveure, en tot cas, la instal·lació o manteniment de **vores amb vegetació al voltant de la parcel·la**.

Tipus de coberta en funció del potencial hídric de la parcel·la

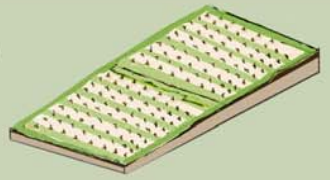
Reserva hídrica potencial feble (sòls profunds)
Enherbament permanent sembrat o de flora espontània.

Reserva hídrica potencial mitjana
Enherbament permanent d'una interfilera cada dos, sembrada o de flora espontània,alternant cada any.

Reserva hídrica potencial elevada (sòls molt drenants i/o poc profunds)
Enherbament temporal, sembrat o de flora espontània mantingut de setembre a abril.

Per la coberta, es poden utilitzar espècies de cereals com la civada o l'ordi.

Glossari

Corró: Eina que serveix per a esterrossar i compactar el terreny de sembra a fi d'augmentar-ne la capil·laritat, i que consisteix en una sèrie d'elements cilíndrics que giren lliurement sobre un eix horitzontal, transversal al sentit de la marxa de l'ormeig.

Desherbatge: Acció i efecte d'eliminar les males herbes manualment, mecànicament o amb herbicides.

Encoixinament: Aplicació d'una capa de palla, fems, fulles o altres materials secs al sòl per conservar-ne la humitat, protegir-lo de l'erosió i de la compactació de la pluja, millorar-ne l'aireig, esmorteir-ne els canvis de temperatura i evitar el creixement de males herbes.

No-conreu amb sòl nu: Sistema de maneig del sòl en el que no es realitzen feines culturals de cap tipus i, en conseqüència, es controlen les herbes amb l'aplicació d'herbicides en tota la superfície.

Referències

- Domínguez Gento,Afons, Roselló Oltra,Josep, Aguado Sáez,Joan. "Diseño y manejo de la diversida vegetal en agricultura ecologica: Asociaciones y rotacines de cultivos. Cubiertas vegetales silvestres y abonos verdes. Setos vivos". Phytoma y SEAE.Valencia, 2002.
- Norma tècnica per a la producció integrada de la vinya. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Generalitat de Catalunya, 2006.

Altres fitxes relacionades

- Fitxa 2.1 Xarxa de drenatge
- Fitxa 2.3 vegetació en marges i vores

Generalitat de Catalunya

Associació "Al Penedès, Vinyes"

Empreses col·laboradores

· AGUSTÍ TORELLÓ MATA · CAN FEIXES · CASTELLROIG · GRAMONA · JANÉ VENTURA · LLOPART · MAS COMPTAL· NADAL · PARATÓ · PARDAS · RÀFOLS DELS CAUS · RAVENTÓS I BLANC · RECAREDO · SOT LEFRIEC · TORELLÓ